

*Etterspørsel etter
barnehageplasser ved endringer
av foreldrebetalingen*

Forord

TNS-Gallup har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet gjennomført en kartlegging av etterspørselen etter barnehageplasser ved endringer av foreldrebetalingen. Kontaktperson i Kunnskapsdepartementet har vært Mette Lund. Prosjektleder i TNS Gallup har vært Elise Wedde. TNS Gallup vil takke Kunnskapsdepartementet for et godt samarbeid og ønsker lykke til videre i arbeidet med resultatene!

Oslo, mars 2008

Innhold

1. Bakgrunn og formål	5
2. Metode.....	5
3. Oppsummering av resultatene fra utvalgsundersøkelsen	9
4. Etterspørsel etter barnehageplasser gitt dagens pris.....	10
5. Etterspørsel etter barnehageplasser gitt en økning i dagens pris.....	12
6. Etterspørsel etter barnehageplasser gitt en reduksjon i dagens pris	15
7. Betydningen av å fjerne kontantstøtten for etterspørselen etter barnehageplasser	19

Vedlegg: Spørreskjema

1. Bakgrunn og formål

Kunnskapsdepartementet trenger i sin planlegging anslag for hvor stor etterspørselen etter barnehageplasser vil være i tiden framover. Formålet med undersøkelsen har vært å tilveiebringe et kunnskapsgrunnlag for å vurdere etterspørselen etter barnehageplasser, ved gitt maksimalpris på foreldrebetalingen, endringer i etterspørselen i maksimalpris og endringer i kontantstøtten. Nivået på maksimalprisen for foreldrebetalingen i 2008 er kr 2 330 i måneden for en heltidsplass.

2. Metode

Undersøkelsen ble gjennomført som en webundersøkelse 6 – 11. mars 2008 på GallupPanelet. Målgruppen for undersøkelsen var foresatte/husstander med barn født i 2002 eller senere.

2.1 Utvalget

Utvalget ble trukket i to trinn. I første trinn ble det trukket et representativt befolkningsutvalg. Deretter ble samtlige respondenter med barn født 2002 eller senere trukket ut. Disse representerer husholdninger med barn i alderen 0 – 6 år.

Nettoutvalget består av til sammen 2 051 foresatte som har svart for til sammen 2 792 barn. Av disse er 1 456 under 3 år mens 1 336 er over tre år. 692 bor i en storby, dvs. Oslo, Stavanger, Bergen eller Trondheim.

Tabell 1. Antall barn i ulike undergrupper i utvalget

	Storby	Under 3 år	Over 3 år	Totalt
Antall barn	692	993	1799	2792

2.2 Skjevhet

For at undersøkelsen skal bli representativ er det viktig at fordelingen på kjente bakgrunnsvariable blir som fordelingen er i befolkningen. Mens vi har kontroll over at utvalget vi trekker (bruttoutvalg) er representativt ift kjente kjennetegn vil vi ikke ha den samme kontrollen over hvem som svarer på undersøkelsen (nettoutvalg). Tabell 1 viser oversikt over respondentenes fordeling på fylke i hhv bruttoutvalget, nettoutvalget og i befolkningen (SSB). Foretar vi en sammenlikning mellom disse tallene finner vi at avvikene mellom vårt nettoutvalg og populasjonen ligger mellom 0 – 1,9 prosentpoeng. Ettersom disse avvikene er minimale anser vi ikke nettoutvalget som skjevt med tanke på geografi. For at resultatene også skulle være representative med hht familietype (eneforsørgere og par med barn) er resultatene vektet på dette (geografi er også for ordens skyld tatt med i beregningen av vektene).

Tabell 2. Bruttoutvalg, nettoutvalg, populasjon av husstander med barn fordelt på fylke. Antall og prosent.

	BRUTTO-UTVALG		NETTO-UTVALG		HUSSTANDER MED BARN, SSB		Avvik
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	
Østfold	191	5,3	103	5,0	14067	5,6	-0,5
Akershus	419	11,7	229	11,2	31016	12,1	-0,9
Oslo	421	11,7	255	12,4	33711	10,6	1,8
Hedmark	132	3,7	76	3,7	8992	3,8	0,0
Oppland	132	3,7	81	3,9	8926	3,7	0,3
Buskerud	172	4,8	88	4,3	13578	5,3	-1,0
Vestfold	156	4,3	92	4,5	11687	4,8	-0,3
Telemark	94	2,6	51	2,5	8240	3,4	-0,9
Aust-Agder	57	1,6	40	2,0	5602	2,2	-0,3
Vest-Agder	82	2,3	39	1,9	9308	3,6	-1,7
Rogaland	309	8,6	180	8,8	24910	9,1	-0,4
Hordaland	417	11,6	240	11,7	26706	9,8	1,9
Sogn og Fjordane	69	1,9	41	2,0	5817	2,2	-0,2
Møre og Romsdal	216	6,0	122	5,9	13432	5,1	0,8
Sør-Trøndelag	252	7,0	146	7,1	15944	6,0	1,1
Nord-Trøndelag	95	2,6	57	2,8	6973	2,8	0,0
Nordland	183	5,1	93	4,5	12282	5,0	-0,5
Troms	143	4,0	86	4,2	8655	3,4	0,8
Finnmark	55	1,5	32	1,6	4080	1,6	0,0
Total	3595	100,0	2051	100,0	263926	100,0	

Selv om et utvalg ikke er skjevt med henhold til bestemte kjennetegn som geografi, utdanning, alder etc. vil det likevel bestandig være mulighet for at det kan være skjevt mht andre kjennetegn. Skjevheter som ikke har innvirkning på det som undersøkes vil generelt sett være uproblematisk, mens skjevheter som har en innvirkning vil ha konsekvenser for tolkningen av resultatene. Andel med barnehageplass i utvalget vil ha betydning for estimatene vi har beregnet. Vi har derfor sammenliknet våre resultater med data fra SSB som viser barnehagedekningen ved utgangen av 2007.

Av tabell 3 fremgår det at vi har et utvalg der andelen barnehagebarn er overrepresentert med 7 prosentpoeng for gruppen barn født 2003 - 2007. Med en feilmargen på 1,9 prosentpoeng vil avviket være på 5-9 prosentpoeng. Skjevheten er mindre blant de eldste barna enn blant de yngste. Feilmarginene for de ulike årskullene er større enn for hele gruppen og ligger på mellom +/- 2,6 – 2,9 prosentpoeng. Vi har ikke kjennskap til barnehagedekningen blant barna vi ikke har svar for og kan derfor heller ikke med sikkerhet si hva skjevheten skyldes. En mulig forklaring er at personer uten barnehageplass er underrepresentert i bruttoutvalget vårt eller at disse gruppene i større grad har unnlatt å delta (at det er en skjevhet mellom bruttoutvalg og nettoutvalg når det gjelder andel med barnehageplasser). Ettersom andel med barnehageplass har betydning for beregning av estimatene må disse derfor tolkes med forsiktighet. Dette gjelder imidlertid først og fremst resultatene for den yngste aldersgruppen ettersom det er her avvikene er størst.

Tabell 3. Nettoutvalget (2008) sammenliknet med registerdata (2007). Andel barn født 2003 - 2007 med barnehageplass og dekningsgrad for barn i alderen 1-5 år i 2008.

Fødselsår	Dekningsgrad TNS Gallup	Dekningsgrad SSB	Avvik
2003	97	95	2
2004	98	92	5
2005	88	79	9
2006	75	59	16
2007	17	4	12
Dekning barn 2003 -2007	73	66	7

2.3 Statistisk usikkerhet

I tillegg til skjvheter må en ved tolking av resultater fra utvalgsundersøkelser bestandig ta høyde for statistisk usikkerhet. Det vil alltid knytte seg en viss usikkerhet til resultatene når vi spør et utvalg av befolkningen. Denne usikkerheten, eller feilmarginen, kan beregnes statistisk. Et sentralt mål i denne sammenhengen er standardavviket. Standardavviket beregnes ut fra hvor mye hver enkelt enhet avviker fra gjennomsnittet for alle enhetene i undersøkelsen når det gjelder den egenskapen vi ønsker å måle. Med utgangspunkt i standardavviket kan vi beregne feilmarginen for det aktuelle resultatet. Fastsettelsen av feilmarginen vil også avhenge av hvor stor usikkerhet vi er villige til å akseptere. Det vanlige er å angi feilmarginer basert på 95 prosent sannsynlighet. Dette betyr at hvis vi hadde 100 forskjellige uavhengige utvalg, ville resultatet ligge innenfor de feilmarginene vi oppgir i minst 95 av de 100 undersøkelsene. Det vil igjen si at det bare er 5 prosent sannsynlighet for at den faktiske fordelingen i befolkningen ikke ligger innenfor de oppgitte feilmarginene. Feilmarginene i prosenttabeller uttrykkes i prosentpoeng. Hvis vi for eksempel har funnet at 40 prosent i et utvalg på 1000 personer er villige til å betale mer for en barnehageplass, gir dette en feilmargin på om lag +/- 3 prosentpoeng. I målgruppen er det da mellom 37 og 43 prosent som er villige til å betale mer, men det mest sannsynlige resultatet er 40 prosent. Tabellen nedenfor kan brukes som et hjelpemiddel ved tolkningen av prosentandelene som fremstilles i tabellene (gjelder ikke de estimerte antallene i tabellene).

Tabell 4. Feilmarginer ved "uendelighetsutvalg" - når universet er 10 ganger større, eller enda større, enn antallet observasjoner

STØRRELSEN PÅ FEILMARGINEN I PROSENTPOENG						
Antall enheter	5(95)%	10(90)%	20(80)%	30(70)%	40(60)%	50(50)%
50	+/- 6	+/- 8,3	+/- 11,0	+/- 12,7	+/- 13,6	+/- 13,9
100	+/- 4,3	+/- 5,9	+/- 7,9	+/- 9,0	+/- 9,6	+/- 9,8
200	+/- 3,0	+/- 4,2	+/- 5,5	+/- 6,4	+/- 6,8	+/- 6,9
400	+/- 2,2	+/- 3,0	+/- 3,9	+/- 4,5	+/- 4,8	+/- 4,9
500	+/- 1,9	+/- 2,6	+/- 3,5	+/- 4,0	+/- 4,3	+/- 4,4
600	+/- 1,7	+/- 2,4	+/- 3,2	+/- 3,7	+/- 3,9	+/- 4,0
1000	+/- 1,4	+/- 1,9	+/- 2,5	+/- 2,8	+/- 3,0	+/- 3,1
1500	+/- 1,1	+/- 1,5	+/- 2,0	+/- 2,3	+/- 2,4	+/- 2,5
2500	+/- 0,9	+/- 1,2	+/- 1,6	+/- 1,8	+/- 1,9	+/- 2,0

Denne oversikten over feilmarginer angir et intervall for prosentresultater som med 95 % sannsynlighet inneholder det sanne resultat. F. eks. vil oppslutningen (den sanne verdi) for en kampanje som viser 10 % med 600 observasjoner (intervju), ligge mellom 7,6 - 12,4 prosent. Feilmarginen er her +/- 2.4 prosent. Dette finner vi ved å ta utgangspunkt i 600 under "antall obs." og i et prosentresultat på 10 %. Dersom utgangspunktet er 100 observasjoner vil den sanne verdi ligge mellom 4,1 prosent og 15,9 prosent (+/- 5,9 prosent). Matrisen viser at feilmarginene øker jo mindre utvalget er (antall obs.), og jo nærmere prosentresultatet er 50 prosent. Alle utvalgsundersøkelser er beheftet med feilmarginer. Dette skyldes at det ikke er mulig å intervju hele befolkningen (populasjonen). Derfor må man være svært forsiktig med å tolke tallene bokstavelig.

2.4 Spørsmål i undersøkelsen

Spørsmålene om betalingsvillighet er stilt som hypotetiske spørsmål om hvilke ønsker de foresatte ville hatt med hensyn til barnehageplass gitt ulike prisendringer samt fjerning av kontantstøtten. Usikkerheten ved hypotetiske spørsmål knytter seg til at respondentene svarer på hva de ville gjort gitt en tenkt situasjon. Ettersom denne situasjonen ikke er reel er det en mulighet for at respondentene svarer noe annet enn de faktisk ville gjort dersom situasjonen ble realisert. Det er med andre ord knyttet usikkerhet til om resultatene i undersøkelsen kan anses som gode prediksjoner på hva som ville skjedd dersom endringer i prisen ble innført. I tillegg til disse generelle innvendingene mener vi resultatene gir grunn til å rette ekstra skepsis mot beregningene av hva som vil skje gitt en *økning i pris*. Gitt at de som deltar i undersøkelsen er personer med egne interesser i spørsmålet om prisøkning (de færreste ønsker en prisøkning) må vi fortsette at mange av disse vil overdrive sin motvilje mot prisøkning. Utslaget av dette vil være en overrapportering av andel som vil oppgi at de vil ta barna ut av barnehagen dersom prisen økes. Vi mener med dette at resultatene som er hentet inn for å beregne hva som vil skje dersom prisen øker på grunn av dette er heftet med stor usikkerhet.

3. Oppsummering av resultatene fra utvalgsundersøkelsen

Ut fra utvalgsundersøkelsen viser resultatene at 61 000 barn kan ha søkt om eller kommer til å søke om barnehageplass i 2008, gitt dagens maksimalpris på foreldrebetalingen for en barnehageplass. Dersom prisen øker med 100 kroner pr måned er det anslått at etterspørselen vil bli redusert med 11 000 heltidsplasser og 2 000 deltidsplasser. I tillegg vil 2 000 av de som står uten barnehageplass la være å søke plass. Økes prisen med 300 kroner pr måned vil etterspørselen reduseres med 24 000 heltidsplasser, 6 000 deltidsplasser samt at 6 000 barn vil la være å søke. Til slutt ser vi at dersom prisen økes med 500 kroner pr måned vil etterspørselen reduseres med 49 000 heltidsplasser, 11 000 deltidsplasser samt at 10 000 barn vil la være å søke plass.

Dersom prisene i motsetning reduseres med 100 kroner pr måned kan dette resultere i en økning i etterspørselen med 1 000 barn som med dagens pris ikke ønsker å søke plass. Videre viser resultatene fra undersøkelsen at 3 000 barn som i dag har deltidsplass kan ønske å øke oppholdstiden. Reduseres prisene med 300 kroner kan antallet barn med deltidsplass som ønsker å øke oppholdstiden gå opp til 7 000 og reduseres prisen med 500 kroner vil dette kunne øke antallet til 12 000 barn. Antallet barn som i dag ikke vil søke barnehageplass blir imidlertid ikke påvirket av en ytterligere reduksjon i pris fra 100 kroner til 500 kroner.

Dersom kontantstøtten reduseres eller fjernes helt, er det anslått at etterspørselen etter barnehageplasser vil kunne øke med mellom 8 000 – 10 000 barn. Økningen i storbyene utgjør mellom 1 000 – 2 000 barn avhengig av om kontantstøtten reduseres noe eller fjernes helt.

Kun 2 prosent av foresatte med barn født 2006 eller senere og som søkte barnehageplass etter at prisen ble redusert med 500 kroner per måned i 2006 oppgir at reduksjon i foreldrebetalingen var grunnen til at de søkte barnehageplass.

Det knytter deg seg generelt usikkerhet til resultater fra undersøkelser der respondentene svarer på hva de ville gjort i en hypotetisk tenkt situasjon. Ettersom situasjonen ikke er reel er det en mulighet for at respondentene svarer noe annet enn de faktisk ville gjort dersom situasjonen ble realisert. Dette gjelder særlig spørsmålene som har med prisøkning å gjøre. Gitt at de færreste ønsker en prisøkning må vi forutsette at mange vil overdrive sin motvilje mot dette. Resultatet er derfor at anslagene over reduksjonen i etterspørselen med stor sannsynlighet er høyere enn hva som ville vært den reelle reduksjonen dersom en prisøkning faktisk ble innført. I tillegg knytter det seg usikkerhet til estimatene på grunn av at barnehagedekningen er større i utvalget vårt enn den er iht SSB's tall fra desember 2007.

4. Etterspørsel etter barnehageplasser gitt dagens pris

Tabellene nedenfor viser hvor mange som har søkt og kommer til å søke om barnehageplass i vårt utvalg gitt dagens maksimalpris. For å kunne gi anslag på antall barn totalt har vi multiplisert prosentandelene i utvalget med SSB's tall for befolkning i de ulike aldersgruppene. Disse beregningene bygger på forutsetningen om at andelene i utvalget er de samme som i befolkningen.

Beregningene viser at det til sammen er 11 000 barn som har deltidsplass og som ønsker lengre oppholdstid. Av disse er 6 000 barn i alderen 1 – 2 år, mens 5 000 er mellom 3 – 5 år. 2 000 bor i en storby.

I tillegg er det til sammen 61 000 barn som sier de vil komme til å søke om barnehageplass i år. Det er først og fremst barn i alderen 1 – 2 år og som bor i en storby som etterspør barnehageplass.

I tabell 5 er det tatt utgangspunkt i årskullene som er i barnehage pr. mars 2008, dvs. barn født i 2002 – 2006. I tabell 6 er det tatt utgangspunkt i årskullene som er aktuelle søkere for barnehageåret 2008, dvs. barn født i 2003 – 2007.

Tabell 5. Antall barn som har deltidsplass og ønsker lengre oppholdstid

	I prosent av alle barn med gitt alder (og bosted)	Antall barn*
Barn som har deltidsplass og ønsker lengre oppholdstid		
Fødselsår		
2002-2006	4	11000
2005-2006	5	6000
2002-2004	3	5000
2002-2006 Storby	3	2000

Antall barn er rundet av til nærmeste 1 000.

Tabell 6. Antall barn som søker barnehageplass

Fødselsår	I prosent av alle barn gitt alder (og bosted)	Antall
2007	66	39000
2006	19	11000
2005	10	6000
2004	1	1000
2003	2	1000
2003 - 2007	21	61000
2006 - 2007	44	52000
2003 - 2005	4	5000
2003 - 2007 storby	24	17000

Antall barn er rundet av til nærmeste 1 000.

Grunner til å søke barnehageplass blant foresatte til barn født etter prisreduksjonen i 2006

Foresatte med barn født 2006 eller senere ble spurt om hvilke grunner de hadde for å søke barnehageplass. De fleste oppgir at hovedgrunnene var at de hadde et reelt behov på grunn av

arbeid eller utdanning (87 prosent) og at de ønsket at barnet skulle omgås andre barn (54 prosent). Maksimalprisen for foreldrebetalingen for en barnehageplass ble redusert fra kr 2 750 til kr 2 250 per måned fra 1. januar 2006. Resultatene fra utvalgsundersøkelsen viser at kun 2 prosent av foresatte med barn født 2006 eller senere oppgir redusert foreldrebetaling som grunn til at de søkte om barnehageplass.

Tabell 7. Oppgitte grunner til å søke barnehageplass blant foresatte til barn født 2006 eller senere. Prosent

	Prosent
Redusert foreldrebetaling	2
Reelt behov på grunn av arbeid eller utdanning	87
Alle andre barn går i barnehage	7
Ønske om at barnet skal omgås andre barn	54
Annet	3

5. Etterspørsel etter barnehageplasser gitt en økning i dagens pris

Dersom prisene økes forventes det at etterspørselen blir mindre. Nedenfor presenteres anslagene vi har gjort ut fra en økning i pris på hhv. 100, 300 og 500 kroner for en heltids barnehageplass.

Vi minner om at det knytter seg stor usikkerhet til om anslagene på endringen i etterspørselen gitt prisøkning er gode prediksjoner på hva som faktisk vil skje dersom prisene økes. Som redegjort for i avsnitt 2.4 antar vi at det knytter seg særlig stor usikkerhet til hypotetiske spørsmål som går på økning i pris.

Beregningene viser at etterspørselen anslagsvis vil reduseres med 2 000 deltidsplasser som resultat av at disse vil tas ut av barnehagen dersom prisen for en heltidsplass går opp med 100 kroner pr. mnd. I tillegg vil etterspørselen etter heltidsplasser reduseres med 11 000. Flesteparten av disse er plasser for aldersgruppen 3 – 5 år. Til slutt vil foresatte til 2 000 barn la vær å søke dersom prisen økes.

Tabell 8. Reduksjon i etterspørselen etter barnehageplasser ved økning i pris pr. heltidsplass med 100 kroner i mnd. Andel og antall barn. Anslag

	I prosent av alle barn med gitt alder (og bosted)	Antall barn
Barn som har deltidsplass i dag som vil ta barnet ut ved økning i pris.		
1-5 år	0,6	2000
1-2år	0,5	1000
3-5 år	0,7	1000
1-5 år storby	0,2	0
Barn med heltidsplass som vil ta barnet ut ved økning i pris		
1-5 år	3,8	11000
1-2år	3	4000
3-5 år	4,3	8000
1-5 år storby	3,4	2000
Barn som søker barnehageplass som vil la vær å søke ved økning i pris		
1-5 år	0,7	2000
1-2år	1,3	2000
3-5 år	0,3	1000
1-5 år storby	0,4	0

Antall barn er rundet av til nærmeste 1 000.

Dersom prisene økes med 300 kroner pr måned, vil etterspørselen anslagsvis reduseres med 6 000 deltidsplasser. Flesteparten av disse er plasser for barn 3 – 5 år. I tillegg vil etterspørselen etter heltidsplasser reduseres med 24 000. 16 000 av disse er plasser for barn i alderen 3 – 5 år. Foresatte til i alt 6 000 barn vil la vær å søke om barnehageplass.

Tabell 9. Reduksjon i etterspørselen etter barnehageplasser ved økning i pris pr. heltidsplass med 300 kroner i mnd. Andel og antall barn. Anslag

	I prosent av alle barn med gitt alder (og bosted)	Antall barn
Barn som har deltidsplass i dag som vil ta barnet ut ved økning i pris.		
1-5 år	2	6000
1-2år	2	2000
3-5 år	2,1	4000
1-5 år storby	1	1000
Barn med heltidsplass som vil ta barnet ut ved økning i pris		
1-5 år	8,3	24000
1-2år	7,5	9000
3-5 år	8,9	16000
1-5 år storby	8,1	6000
Barn som søker barnehageplass som vil la vær å søke ved økning i pris		
1-5 år	2	6000
1-2år	4,1	5000
3-5 år	0,6	1000
1-5 år storby	0,8	1000

Antall barn er rundet av til nærmeste 1 000.

Reduseres prisen med 500 kroner for en heltidsplass pr mnd vil etterspørselen etter deltidsplasser anslagsvis reduseres med 11 000. I tillegg vil etterspørselen etter heltidsplasser reduseres med 49 000 barn. Til slutt vil 10 000 barn som søker barnehageplass la vær å søke.

Tabell 10. Reduksjon i etterspørselen etter barnehageplasser ved økning i pris pr. heltidsplass med 500 kroner i mnd. Andel og antall barn. Anslag

	I prosent av alle barn med gitt alder (og bosted)	Antall barn
Barn som har deltidsplass i dag som vil ta barnet ut ved økning i pris.		
1-5 år	3,8	11000
1-2år	4,1	5000
3-5 år	3,7	6000
1-5 år storby	1,2	1000
Barn med heltidsplass som vil ta barnet ut ved økning i pris		
1-5 år	16,6	49000
1-2år	15	20000
3-5 år	17,7	31000
1-5 år storby	15,1	11000
Barn som søker barnehageplass som vil la vær å søke ved økning i pris		
1-5 år	3,4	10000
1-2år	7,1	8000
3-5 år	0,9	2000
1-5 år storby	1,9	1000

Antall barn er rundet av til nærmeste 1 000.

6. Etterspørsel etter barnehageplasser gitt en reduksjon i dagens pris

Dersom prisene reduseres er det forventet at etterspørselen øker. Vi har gjort beregninger på hvor mye den forventede etterspørselen vil øke gitt en reduksjon i pris på hhv. 100, 300 og 500 kroner pr. mnd for en heltidsplass.

Ved en prisreduksjon på 100 kroner pr måned for en heltidsplass vil anslagsvis 3 000 barn med deltids plass øke oppholdstiden. De fleste av disse i alderen 1 – 2 år. I tillegg vil 1 000 flere barn søke barnehageplass. Reduksjonen i pris har ingen effekt på etterspørselen i storbyene.

Tabell 11. Økning i etterspørselen etter barnehageplasser ved reduksjon i pris pr. heltidsplass med 100 kroner i mnd. Antall barn, og antall plasser. Anslag

	I prosent av alle barn med gitt alder (og bosted)	Antall barn*
Barn som ønsker deltid i dag som vil øke oppholdstiden ved reduksjon i prisen		
1-5 år	1	3000
1-2år	1,5	2000
3-5 år	0,7	1000
1-5 år storby	0,2	0
Barn som ikke ønsker plass i dag, men som vil ønske plass ved lavere pris		
1-5 år	0,2	1000
1-2år	0,6	1000
3-5 år	0	0
1-5 år storby	0,2	0

Antall barn er rundet av til nærmeste 1 000.

Dersom prisen reduseres med 300 kroner pr måned for en heltidsplass vil 7 000 barn med deltidsplass ønske å øke oppholdstiden. Vi registrerer imidlertid ingen ytterligere økning i antallet som vil søke plass. Vi ser heller ikke at en prisreduksjon på 300 kroner vil påvirke etterspørselen i storbyene.

Tabell 12. Økning i etterspørselen etter barnehageplasser ved reduksjon i pris pr. heltidsplass med 300 kroner i mnd. Antall barn, og antall plasser. Anslag

	I prosent av alle barn med gitt alder (og bosted)	Antall barn*
Barn som ønsker deltid i dag som vil øke oppholdstiden ved reduksjon i prisen		
1-5 år	2,3	7000
1-2år	3	4000
3-5 år	2	3000
1-5 år storby	0,4	0
Barn som ikke ønsker plass i dag, men som vil ønske plass ved lavere pris		
1-5 år	0,3	1000
1-2år	0,7	1000
3-5 år	0,1	0
1-5 år storby	0,2	0

Antall barn er rundet av til nærmeste 1 000.

Hvis prisene reduseres med 500 kroner pr måned for en heltidsplass vil 12 000 av barna som i dag har deltidsplass ønske å øke oppholdstiden. Vi har tidligere vist at etterspørselen blant barn uten barnehageplass anslagsvis vil øke med 1 000 dersom prisen reduseres med 100 kroner pr mnd. I følge våre beregninger øker imidlertid ikke etterspørselen ytterligere ved å redusere prisen med hhv. 300 eller 500 kroner. Resultatene er imidlertid heftet med usikkerhet da dette gjelder så få personer.

Tabell 13. Økning i etterspørselen etter barnehageplasser ved reduksjon i pris pr. heltidsplass med 500 kroner i mnd. Antall barn, og antall plasser. Anslag

	I prosent av alle barn med gitt alder (og bosted)	Antall barn*
Barn som ønsker deltid i dag som vil øke oppholdstiden ved reduksjon i prisen		
1-5 år	4,1	12000
1-2år	5,3	6000
3-5 år	3,5	6000
1-5 år storby	0,6	0
Barn som ikke ønsker plass i dag, men som vil ønske plass ved lavere pris		
1-5 år	0,3	1000
1-2år	0,7	1000
3-5 år	0,1	0
1-5 år storby	1	1000

Antall barn er rundet av til nærmeste 1 000.

Samtlige foresatte som ikke har søkt om barnehageplass ble spurt om hva den viktigste grunnen til dette var. 65 prosent av disse svarte at de ønsker å passe barna selv mens 7 prosent mener det er for dyrt å ha barnet i barnehage.

Tabell 14. Oppgitte grunner for hvorfor foresatte ikke søker barnehageplass. Prosent.

	Prosent
Ønsker å passe barna selv	65
For dyrt	7
Trodde ikke at vi ville få plass	1
Har et annet tilbud om barnepass som passer bedre	11
Annet	17
Total	100

Foresatte som ikke ønsker å øke oppholdstiden eller å søke barnehageplass selv om prisen settes ned med 500 kroner pr måned ble spurt om det fantes en pris som er lav nok til at de ville ønsket lengre oppholdstid/søke plass. 85 prosent av de foresatte med deltids plass svarte at de ikke ville etterspurt lengre oppholdstid uansett hvor lav prisen ble. Tilsvarende oppga 84 prosent av foresatte som i dag ikke ønsker plass at deres valg ikke var avhengig av pris.

Foresatte som i motsetning oppga at det fantes en pris der de ville etterspørre barnehageplass ble bedt om å oppgi dette beløpet. Tabellene nedenfor viser den prosentvise fordelingen i disse svarene. Tabell 14 og 15 viser at flestparten av de foresatte i disse gruppene ville etterspurt lengre oppholdstid for sitt barn dersom prisen for en heltids plass lå på mellom 1000 og 1500 kroner. Det er imidlertid viktig å merke seg at denne gruppen utgjør kun 2 prosent av det totale utvalget.

Tabell 15. Oppgitt pris foresatte med barn med deltids plass er villige til å betale for en heltids plass.

Pris villig å betale	Prosent
Kr 500	2
Kr 750	2
Kr 800	5
Kr 900	2
Kr 1000	31
Kr 1100	2
Kr 1200	7
Kr 1250	2
Kr 1300	2
Kr 1400	2
Kr 1500	38
Kr 1750	2
Total	100

Tabell 16. Oppgitt pris foresatte som ikke ønsker barnehageplass er villige til å betale for en heltidsplass

Pris villig å betale		Prosent
Kr	1000	44
Kr	1200	6
Kr	1500	22
Kr	1600	6
Kr	1750	6
Kr	500	11
Kr	900	6
Total		100

7. Betydningen av å fjerne kontantstøtten for etterspørselen etter barnehageplasser

Foresatte som oppgir at de ikke vil søke barnehageplass ble spurt om de ved reduksjon eller fjerning av kontantstøtten likevel ville søke. Resultatene fra disse spørsmålene utgjør grunnlaget for anslagene vi har gjort på økning i etterspørselen gitt en reduksjon på hhv 800 kr, 800- 1600 kr, 1600 – 2400 kr, 2400 – 3200 kr samt en total fjerning av kontantstøtten. Beregningene er gjort for hhv. alle barn i kontantstøttealder nasjonalt og i storbyer samt for barn født i 2007. (De fleste i den siste gruppen mottar enda ikke kontantstøtte).

I følge våre anslag vil etterspørselen etter barnehageplasser øke med 8 000 barn dersom kontantstøtten reduseres med 800 i måneden. Etterspørselen i storbyene er antatt å øke med 1 000 barn.

Videre ser vi at etterspørselen ser ut til å øke med ytterligere 1 000 barn, dvs. totalt 9 000 barn dersom kontantstøtten reduseres med 1 600 – 2 400 kroner. Reduseres kontantstøtten med 2 400 – 3 200 kroner kan det anslås at etterspørselen økes med ytterligere 1000 barn, dvs. totalt 10 000 barn. Dette nivået opprettholdes også dersom kontantstøtten fjernes helt.

Tabell 17. Effekt av å redusere eller fjerne kontantstøtten på etterspørselen etter barnehageplasser

	I prosent av alle barn med gitt alder (og bosted)	Antall barn*
Reduksjon på 800 kroner		
Nasjonalt	7,5	8000
Storbyer	2,6	1000
Barn født i 2007	3,6	2000
Reduksjon på mellom 800 - 1600 kroner		
Nasjonalt	7,5	8000
Storbyer	2,6	1000
Barn født i 2007	4,9	3000
Reduksjon på mellom 1600 - 2400 kroner		
Nasjonalt	8,5	9000
Storbyer	2,6	1000
Barn født i 2007	6,3	4000
Reduksjon på mellom 2400 - 3200 kroner		
Nasjonalt	9,1	10000
Storbyer	2,6	1000
Barn født i 2007	6,3	4000
Fjerning av kontantstøtten		
Nasjonalt	9,1	10000
Storbyer	2,6	2000
Barn født i 2007	6,9	4000

Antall barn er rundet av til nærmeste 1 000.